

Nr 280.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om
ändrad lydelse av 191 § strafflagen för krigsmakten;
given Stockholms slott den 24 maj 1940.*

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 191 § strafflagen för krigsmakten.

GUSTAF.

K. G. Westman.

F ö r s l a g
till
L a g
om ändrad lydelse av 191 § strafflagen för krigsmakten.

Härigenom förordnas, att 191 § strafflagen för krigsmakten¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

191 §.

Den bestraffningsrätt — — — detacherat fartyg.

Samma befogenhet — — — nämnda befälhavare.

Då för annat ändamål än övning rikets krigsmakt eller avdelning av krigsmakten ställes på krigsfot eller särskilda truppförband uppsätts eller då krigsmaktens organisation eljest inrättas för krig, äger Konungen förordna att, i den mån förhållandena därtill föranleda, jämväl annan befälhavare skall äga bestraffningsrätt i enahanda utsträckning, som förut i denna § är sagt.

Sådan bestraffningsrätt tillkommer ock, utan särskilt förordnande, envar befälhavare, som innehar minst underofficers grad och för befäl över detacherad avdelning, bestående av minst ett kompani eller däremot svarande styrka, såframt avdelningen för annat ändamål än övning ställts på krigsfot.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse se SFS 1937:192.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 maj 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med chefen för försvarsdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, fråga om *ändring i gällande bestämmelser angående militära befälhavares disciplinära bestraffningsrätt.*

Föredraganden anför:

Enligt 191 § strafflagen för krigsmakten tillkommer bestraffningsrätt i disciplinmål vissa där angivna militära befälhavare. Några särskilda bestämmelser för krigsförhållanden ha icke i paragrafen meddelats i vidare mån än att i krigstid envar befälhavare, som innehar minst underofficers grad och för befäl över detacherad avdelning, bestående av minst ett kompani eller däremot svarande styrka, skall äga disciplinär bestraffningsrätt.

Beträffande flygvapnet meddelas särskilda bestämmelser i lagen den 11 mars 1927 med vissa till strafflagen för krigsmakten och lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes anslutna bestämmelser angående flygvapnet.

I skrivelse den 9 maj 1940 har *överbefälhavaren över rikets försvarskrafter* framhållit, att de nuvarande bestämmelserna om disciplinär bestraffningsrätt i strafflagen för krigsmakten äro utformade med hänsyn främst till förhållandena i fredstid. Följden härav vore, att vissa chefer och befälhavare, vilka trädde i funktion först vid anbefallande av förstärkt försvarsberedskap eller mobilisering, icke ägde disciplinär bestraffningsrätt, trots att detta borde vara fallet. Såsom exempel å sådana befälhavare kunde nämnas försvarsområdesbefälhavarna, under vilka lydte ett flertal olika lägre förband av tillsammans betydande styrka.

På grund härav har *överbefälhavaren* hemställt om ändring i 191 § strafflagen för krigsmakten, därvid framhållits att det med hänsyn till de förändringar som efter hand kunde komma att vidtagas i krigsorganisationen icke vore lämpligt att i lagen verkställa en detaljerad uppräknin g av ifrågavarande chefer och befälhavare. Det syntes i stället böra ankomma på Konungen att meddela bestämmelser därom.

*Departement-
chefen.*

Det är nödvändigt att med hänsyn till krigsförhållanden göra ett tillägg till bestämmelserna om disciplinär bestraffningsrätt i 191 § strafflagen för krigsmakten. Såsom överbefälhavaren framhållit torde Kungl. Maj:t böra erhålla befogenhet att bestämma, vilka befälhavare som under sådana förhållanden böra äga bestraffningsrätt i disciplinmål. Rätt att meddela förordnande av denna innebörd torde böra tillerkännas Kungl. Maj:t för den händelse att för annat ändamål än övning rikets krigsmakt eller avdelning av krigsmakten ställes på krigsfot eller särskilda truppförband uppsätts eller ock krigsmaktens organisation eljest inrättas för krig. Vid sidan härav torde med en mindre jämkning böra bibehållas nu gällande bestämmelse om bestraffningsrätt i krigstid för envar befälhavare som innehar minst underofficers grad och för befäl över detacherad avdelning, bestående av minst ett kompani eller däremot svarande styrka.

I enlighet med vad sålunda anförts har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag om ändrad lydelse av 191 § strafflagen för krigsmakten*.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över förslaget, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen angivna ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemstäl-
lan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Tage Evers.

¹ Denna bilaga, som fränsett en redaktionell jämkning är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 20 maj 1940.

Närvarande:

justitieråden EKLUND,
LAWSKI,
VON STEYERN,
regeringsrådet HJÄRNE.

Enligt lagrådet den 18 maj 1940 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 10 maj 1940, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 191 § strafflagen för krigsmakten*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet hovrättsrådet Gösta Walin.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
G. Lindencrona.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 maj 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med chefen för försvarsdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, lagrådets den 20 maj 1940 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 10 maj 1940 remitterade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 191 § strafflagen för krigsmakten*; därvid föredraganden hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte, efter en redaktionell jämkning, jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
G. Lindencrona.